

Hvem har ansvaret for å gjøre noe med forurensningene?

Gjennom flere år har det skjedd overføring av miljøansvar fra sentrale institusjoner som Miljøverndepartementet og SFT til fylkesmannen og videre nedover til kommunene. Det har også blitt overført miljøansvar ut på sektormyndighetene. I tillegg har Økokrim og andre grener i politiet begynt å gripe fatt i forurensningssaker på egen hånd. Det har etter hvert blitt en nokså komplisert ansvarskabal mellom kommune, fylkesmann, fylkeskommune, forskjellige departementer/direktorater og politiet. I tillegg har de ulike bransjene fått økt ansvar for egenkontroll og dokumentasjon av sine forurensende utslipp.

Det har i den senere tid vært en del oppslag i media om at forurensningssituasjonen i flere vassdrag har fått lov til å utvikle seg negativt over år uten at noen griper inn. Man gjøres klar over den negative utviklingen gjennom overvåking og resipientundersøkelser, men det viser seg i praksis vanskelig å få gjort noen helhetlige grep for å snu utviklingen. Vansjø-Hobøl vassdraget er ett eksempel på dette, der man nå har en alvorlig forurensningssituasjon med uheldige konsekvenser for drikkevannsinteresser, friluftsliv m.m., men der debatten tydelig viser manglende evne og vilje hos de ulike ansvarlige aktører til å ta de nødvendige krafttak for å få gjort noe med problemene. Et annet eksempel er Børselv-vassdraget i Ballangen, der 18 av 22 tilførselsbekker har dårligste vannkvalitetsklasse, noe som i all hovedsak skyldes punktkilder fra landbruk og bebyggelse. Fylkesmannen sier det er kommunen som har ansvaret, kommunen sier det er landbrukskontoret som har ansvaret. Landbrukskontorene, hvor ofte de ansatte selv er bønder, toer sine hender. De sitter nær brukerne, og ser at disse har økonomiske problemer med å rydde opp. De mener man må ha drahjelp fra staten. Vi kunne nevne flere slike eksempler over det ganske land.

Det kan se ut som om evnen og viljen til å rydde opp i miljøproblemer som overgjødsling er blitt redusert enkelte steder rundt om i landet, trass i gode intensjoner med delegering og tro på at miljøutfordringene løses best av de som sitter nærmest. Alle har miljøansvar heter det nå. Men hvem har egentlig ansvaret for å påse at de ulike ansvarlige myndigheter faktisk får gjort noe med en vedvarende forurensningssituasjon?

Politiets økte aktivitet gir indikasjoner på at i hvert fall ett forvaltningsorgan har reell økt vilje til å ta hånd om forurensningene. Problemet for politiet er at de ikke har fagekspertise, og mangler budsjett til å ta analyser av forurensningene. De ulike politikamre leverer vannprøver til NIVA og andre laboratorier i forbindelse med forurensningssaker, men de har en svært liten sum til analyser. Prøvene er også ofte tatt for sent, og kanskje på galt sted og av galt medium, bl.a. pga. manglende kompetanse hos etaten. Når da lokalavisen skriver at man ikke har funnet noe i prøvene, gir ikke det nødvendigvis et reelt bilde av situasjonen.

Vi er redd for at ansvarsbildet etter hvert er blitt så komplisert at vi samlet har fått svekket handlekraft til å gjøre noe med lokale forurensningsproblemer. Det er imidlertid håp om at implementeringen av EUs vanndirektiv vil få tingene til å fungere bedre. Der skal forvaltningsetatene og sektorene jobbe sammen i et forpliktende samarbeid i nedbørfelter, og miljømålfastsettingen og tiltaksgjennomføringen vil ikke lenger være frivillig.

NORSK VANNFORENING